

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
«28» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності
для здобуття ступеня доктора філософії (*PhD*)

Освітній ступінь:	доктор філософії (<i>PhD</i>)
Основа вступу:	освітній ступінь магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)
Спеціальність:	A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) / Professional Education (by specialization)

Запоріжжя – 2026

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Зміст програми
3. Питання іспиту
4. Критерії оцінювання
5. Список рекомендованої літератури

1. Пояснювальна записка

Мета вступного випробування для вступу на здобуття освітньо-наукового ступеня доктор філософії: з'ясувати рівень теоретичних знань і практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора філософії вказаної спеціальності у межах ліцензованого обсягу.

Форма іспиту - усний іспит.

Усний іспит – це форма вступного випробування, яка передбачає виконання вступником теоретичних завдань в усній формі. Загальна кількість завдань - 2.

Формат проведення іспиту зі спеціальності:

Іспит проводиться в очному форматі, а для окремих категорій вступників - дистанційно з використанням платформи для проведення відеоконференцій Zoom відповідно до вимог Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році.

У разі проведення іспиту у дистанційному форматі у встановлений розкладом час початку іспиту члени предметної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку іспиту рандомно обираються 2 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і відповідає на них та на додаткові запитання членів предметної комісії.

Члени предметної комісії оцінюють відповіді вступників вищої освіти.

Результати іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdpu.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання іспиту, іспит призупиняється, учасники мають пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники продовжують складання іспиту.

2. Зміст програми

Зміст програми іспиту зі спеціальності А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) для прийому на навчання для здобуття ступеня доктора філософії у Бердянському державному педагогічному університеті включає наступні дисципліни, що виносяться на фахове вступне випробування:

Методологічні засади професійної освіти
Дидактичні основи професійної освіти
Організація та управління освітнім процесом у
ЗВО Теоретико-правові основи освіти
Методологія та методи наукового дослідження

3. Питання іспиту

Методологічні засади професійної освіти

1. Професійна освіта як соціокультурний інститут.
2. Професійна освіта як педагогічна система.
3. Основні напрямки розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні.
4. Предмет і завдання психології професійної освіти і розвитку фахівця.
5. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку фахівця.
6. Мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності.
7. Професійно важливі психологічні якості особистості.
8. Сутність і структура процесу професійного виховання.
9. Принципи професійного виховання.
10. Зміст професійного виховання.
11. Технології, методики і форми професійного виховання.
12. Професійно-педагогічна культура викладача професійного закладу освіти.
13. Освітні послуги у суспільстві з ринковою економікою.

Дидактичні основи професійної освіти

14. Організаційно-педагогічні основи професійно-технічної освіти. Типи навчальних закладів професійно-технічної освіти.
15. Зміст і стандарти професійно-технічної освіти. Поняття про професію і кваліфікацію, навчальну групу професій.
16. Організаційні форми освітнього процесу в закладах професійно-технічної освіти.
17. Системи виробничого навчання у професійно-технічній освіті.
18. Організаційно-педагогічні основи вищої освіти в Україні. Типи навчальних закладів вищої освіти. Вузівський комплекс.
19. Зміст і стандарти вищої освіти.
20. Технології навчання у закладах вищої освіти. Методи теоретичного та практичного навчання.
21. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому

процесі закладів вищої освіти.

22. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

23. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладів вищої освіти.

24. Основи самостійної роботи студентів у закладах вищої освіти.

25. Особливості і функції післядипломної професійної освіти як підсистеми неперервної освіти дорослих.

26. Види післядипломної професійної освіти. Особливості процесу освіти в системі післядипломної професійної освіти.

Організація та управління освітнім процесом у ЗВО

27. Організація освітнього процесу за кредитно-модульною системою у ЗВО.

28. Державна атестація здобувачів вищої освіти.

29. Основні види методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників.

30. Правовий статус закладів вищої освіти. Статут закладу вищої освіти.

31. Управління освітнім процесом ЗВО.

32. Структурні підрозділи закладу вищої освіти.

33. Принципи управління закладом вищої освіти.

34. Ліцензування та акредитація освітніх послуг у закладі вищої освіти.

35. Права та обов'язки учасників освітнього процесу: педагогічні і науково-педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти.

36. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.

Теоретико-правові основи освіти

37. Конституційні основи освітньої діяльності.

38. Основні нормативні акти в сфері освіти.

39. Джерела міжнародного освітнього права.

40. Систематизація законодавства про освіту.

Методологія та методи наукового дослідження

41. Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності.

42. Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом.

43. Науковий апарат педагогічного дослідження.

44. Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналіз і синтез.

45. Теоретичні методи педагогічного дослідження: індукція та дедукція.

46. Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналогія, абстрагування.

47. Теоретичні методи педагогічного дослідження: конкретизація, моделювання.

48. Теоретичні методи педагогічного дослідження: ідеалізація, формалізація.

49. Теоретичні методи педагогічного дослідження: узагальнення, порівняння.

50. Теоретичні методи педагогічного дослідження: мислений експеримент.

51. Методи емпіричного рівня: педагогічне спостереження.

52. Методи емпіричного рівня: педагогічний експеримент.

53. Методи емпіричного рівня: рейтинг.

54. Методи емпіричного рівня: тестування.

55. Методи емпіричного рівня: вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду.

56. Соціологічні методи педагогічного дослідження: анкетування.

57. Соціологічні методи педагогічного дослідження: дослідна бесіда, інтерв'ю.

58. Соціологічні методи педагогічного дослідження: соціометрія.

59. Соціологічні методи педагогічного дослідження: експертна оцінка.

60. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: вимірювальні шкали, зведення дослідницьких даних.

61. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: міра зв'язку між змінними, багатомірні методи аналізу.

62. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: визначення вірогідності одержуваних результатів.

4. Критерії оцінювання

іспиту зі спеціальності для прийому на навчання для здобуття ступеня доктора філософії оцінюється за 200-бальною шкалою відповідно до когнітивних рівнів (знання, розуміння):

– **190-200 балів** – вступник виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

180-189 балів – вступник вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи та задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

160-179 балів – вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

140-159 балів – вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

120-139 балів – вступник володіє теоретичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей вступника відповідає мінімальним критеріям);

100-119 балів – вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теоретичного матеріалу (до 20 %);

– **0-99 балів** – вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

До участі у конкурсному відборі не допускаються вступники, які отримали менше 100 балів, що свідчить про недостатній рівень сформованості знань і

невідповідність мінімальним вимогам до вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії.

5. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Григорук П.М. *Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник* К. : Кондор, 2017. 206 с
2. Данильян О.Г. *Організація та методологія наукових досліджень : навчальний посібник* Харків : Право, 2017. 448 с.
3. *Енциклопедія освіти / НАПН України ; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб.* Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
4. Зайченко І. *Педагогіка і методика навчання у вищій школі.* Київ : Ліра-К, 2020. 512 с.
5. Нагаєв В.М. *Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.*
6. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / за заг. ред. В. Г. Кременя.* Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с.
7. *Освіта в незалежній Україні: розвиток та конкурентоспроможність : інформаційно-аналітичний збірник.* Київ, 2021. 450 с.
8. *Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт).* Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
9. Прокопів Л. *Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник.* Івано-Франківськ, 2017. 166 с.
10. *Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с. URL: https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf*

Допоміжна

1. Вовк М. *Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні. Естетика і етика педагогічної дії.* 2020. № 22. С. 150–165. DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2020.22.222016>
2. Дмитрієв І. А., Дмитрієва О. І. *Переваги та недоліки дистанційної освіти. Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір : матеріали II міжнар. наук.-метод. конф. (м. Харків, 23.03.2023).* Харків : Панов А. М., 2023. С. 7–10.

3. Козубовська І. В., Повідайчик О. С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 41 с.
4. Кравченко С. Забезпечення якості освіти в США та Україні: тенденція розвитку. Український педагогічний журнал. 2020. № 4. С. 17–23. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-17-24>
5. Луговий В. І. Поточний стан вищої освіти в Україні. Вісник НАПН України. 2020. № 2(2). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-11-2>
6. Набока С. Особливості розвитку освіти в новітній час. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. 2020. № 22. С. 62–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.22.10>
7. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. 4-те вид., випр. і допов. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
8. Словник термінів і понять сучасної освіти / за заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с.

Інформаційні ресурси

1. Про вищу освіту : Закон України від 28.05.2023 № 155645-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 01.08.2023).
2. Про освіту : Закон України від 02.07.2023 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.08.2023).
3. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : Розпорядження КМ України від 23.02.2022 № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.08.2023).